

Lietuviškas šokis ir daina suvienijo antrą kartą vykusią Europos lietuvių kultūros dienų dalyvius

Rugsėjo 15-17 d. Vokietijoje, Hiutenfelde, vyko antrosios Europos lietuvių kultūros dienos, kurios sukvietė 19 lietuviškų folkloro ir tautinių šokių kolektyvų bei chorų iš Airijos, Anglijos, Belgijos, Lenkijos, Lietuvos, Norvegijos, Šveicarijos, Švedijos ir Vokietijos. Atlikėjai, vadovaujami specialistų iš Lietuvos, ruošėsi 2024 m. Dainų šventei „Kad giria žaliuotų“, o vėliau koncertavo Vokietijos lietuvių bendruomenės širdyje - 170-ąjį gimtadienį švenčiančioje Renhofo pilyje.

Jolita ZYKUTĖ

PASAULIOLIETUVIS.LT

Praeitais metais Norvegijoje, Rugalande, įvyko pirmosios Europos lietuvių kultūros dienos (ELKD), sumanytos kaip tęstinis kultūros reiškiny, skirtas Europos lietuvių kultūrinei veiklai puoselėti ir skatinti, kasmet keliausiantis po skirtingas Europos šalis.

Renginio vėliava buvo perduota Vokietijos lietuvių bendruomenei. Nors svarstyti kiti miestai, buvo nuspręsta ELKD rengti Hiutenfelde, kur yra Vokietijos lietuvių bendruomenei priklausanti Renhofo pilis ir veikia Vasario 16-osios gimnazija.

ELKD atidarymo renginyje susirinkusiuosius sveikino bei diskusijose dalyvavo atstovai iš pagrindinių Lietuvos valstybinių ir vyriausybinių institucijų: prezidentūros, Lietuvos Respublikos Seimo, Vyriausybės, Kultūros ir Užsienio reikalų ministerijų. Į šventę taip pat atvyko LRT laidos „Širdyje lietuvis“ kūrybinė

grupė, kuri aktyviai kalbino ir filmavo ELKD dalyvius, ruošė reportažą apie Vasario 16-osios gimnaziją ir Renhofo pilį.

Dėmesys šimtmečio Dainų šventei

Šiometinių ELKD pagrindinis akcentas – pasiruošimas kitąmet šimtmetį pažymėsiąčiai jubiliejinei Lietuvos dainų šventei. 2003 m. UNESCO paskelbė Estijos, Latvijos ir Lietuvos Dainų švenčių tradiciją žmonijos žodinio ir nematerialaus kultūros paveldo šedevru. Lietuvos dainų šventės savo apimtimi, dalyvių ir žiūrovų skaičiumi yra didžiausias šalies renginys. 2024 m. Lietuvos dainų šventėje planuoja dalyvauti per 35 tūkst. dalyvių, tarp jų beveik 1500 užsienio lietuvių iš 15 pasaulio šalių.

Pasiruošimo Dainų šventei kūrybinių dirbtuvių nauda

Europos lietuvių bendruomenių mėgėjų meno kolektyvams vyko jungtinės būsimos Lietuvos dainų šventės programos dirbtuvės. Renhofo pilies kieme folkloro kolektyvų jungtinės repeticijas vedė etnomuzikologė Dalia Mockevičienė. Hiutenfeldo Jėzaus širdies bažnyčioje su chonais repetavo 2024 m. Dainų šventės Dainų dienos meno vadovas Alfonsas Vildžiūnas, o Hiutenfeldo miestelėnų namuose „Bürgerhaus“ vyko liaudies šokių kolektyvų repeticijos, vedamos Šokių dienos meno vadovo prof. Vidmanto Mačiulskio. Vakare kūrybines dirbtuves vainikavo jungtinis kolektyvų koncertas.

Arunė Bielko iš Šveicarijos choro „Rasa“ džiaugėsi: „Darbas su choro dirigentu sustiprino mūsų pasitikėjimą savo jėgomis ir galimybėmis. Ilgai minėsime draugišką kitų kolektyvų palaikymą ir džiugią atmosferą.“ Tautinių šokių kolektyvo „Vėtrungė“ iš Jungtinės Karalystės narė Rūta Kisio pažymėjo, kad dirbtuvėse galėjo pasimokyti vieni iš kitų, išmoko naują šokį, gavo gerų pastabų, pajuto Dainų šventės dvasią, draugystę ir bendrumą su kitais kolektyvais.

Vokalinio ansamblio „Šeimyna“ iš Norvegijos vadovas Gintautas Skiudulas pabrėžė, kokia svarbi buvo galimybė prisiliesti prie Dainų šventės proceso (nuo atskirų repeticijų iki bendro pasirodymo, kas naujiems, Dainų šventėse nedalyvavusiems kolektyvams yra ypač svarbi patirtis) ir dėkojo folkloro kolektyvų dirbtuvių vadovei Daliai Mockevičienei už padaršinimus.

Jungtinis šokėjų pasirodymas koncerte (2023-09-16). Nuotr. Ričardo Luko

ELKD - išskirtinis įvykis dainų švenčių istorijoje

Lietuvos nacionalinio kultūros centro direktorius Saulius Liausa ELKD įvardijo kaip išskirtinį įvykį dainų švenčių istorijoje, nes užsienio lietuvių dainų šventės jau daug metų vyksta JAV ir Kanadoje, tačiau Europoje ši tradicija yra kūrimosi būsenoje. Praeitais metais renginys Rugalande buvo kaip pabandyamas, ar toks formatas aktualus, o šiemet tapo akivaizdu, kad jis labai reikalingas ir svarbus.

Lietuvių krikščionių bažnyčios Londone chorui „Gausa“ penkiolika metų vadovaujanti Rita Gužauskienė gyrė ELKD dalyvavusių kolektyvų entuziazmą, vienybę, darną, tautiškumo puoselėjimą.

Organizaciniai iššūkiai

Renginį organizavo Vokietijos lietuvių bendruomenė, Vasario 16-osios gimnazija, Pasaulio Lietuvių Bendruomenė ir Lietuvos nacionalinis kultūros centras.

ELKD Hiutenfelde parėmė Lietuvos nacionalinis kultūros centras, Lietuvos Respublikos ambasada Vokietijoje, Užsienio reikalų ministerija, Lampertheimo miesto savivaldybė, Lietuvių fondas (JAV).

„Organizuoti šias ELKD nebuvo lengva. Slėgė didžiulė finansinė našta ir iki paskutinių dienų nerimą kėlė nežinomybė, ar pavyks viskas, kaip įsivaizduojama.

Svarbu paminėti, kad visi dalyviai atvyko savo atostogų ir šeimos biudžeto sąskaita. Jų sumokėtas dalyvio mokestis tik dalinai padengė tokio plataus renginio išlaidas“, – sakė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkė Dalia Henke.

Justina Vaičė, Vokietijos lietuvių bendruomenės administracijos vadovė, ant kurios pečių krito ir Renhofo pilies gimtadienio, ir didelė dalis ELKD organizavimo darbų, mieliau kalbėjo ne apie milžinišką atliktą darbą, o džiaugėsi, kad renginys vyko būtent Hiutenfelde, nes taip Europos lietuviai turėjo progą susipažinti su unikalia intensyviu kultūriniu ir visuomeniniu gyvenimu garsėjančia lietuviybės sala – Renhofo pilimi, kurią Vokietijos lietuvių bendruomenė įsigijo prieš 70 metų, ir aplankyti Vasario 16-osios gimnaziją. Galbūt ELKD dalyvių vaikai ateityje papildys gimnazistų gretas.

Choro „Rasa“ iš Šveicarijos vadovė Ilona Tanno atvirai gyrė Vokietijos lietuvių bendruomenės organizatorius ir savanorius pagalbininkus: „Surengti tokio masto renginį beveik trims šimtams dalyvių atrodė kaip neįmanoma misija, bet su tiek parako jumoje tai tapo įmanoma, už ką esame itin dėkingi – juk visi labai norime tokių švenčių, galimybės pasidalinti, kaip nešame lietuviybės medų savo mažuose bičių aviliuose.“

Jungtinis folkloro grupių pasirodymas koncerte (2023-09-16). Nuotr. Ričardo Luko

Apskrito stalo diskusijos

ELKD metu vyko apskrito stalo diskusijos. Susitiko diasporos visuomenininkai su svarbiausių Lietuvos vyriausybinių institucijų atstovais aptarti Lietuvos kultūros politikos diasporai, suderinti poreikius, galimybes ir iššūkius. „Atrodo, kad abi pusės sutarė – tokie dideli kultūriniai renginiai, kaip reikšmingi tautinės tapatybės puoselėjimo ir tradicinės kultūros sklaidos reiškiniai, turėtų gauti sisteminių finansavimą“, – norėjo tikėti Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Kultūros komisijos pirmininkė Jūratė Caspersen.

Šiose ELKD didžiausias dėmesys buvo skirtas pasirengimui jubiliejinai Dainų šventei, tad svarbia tema tapo ir finansiniai klausimai, kad diasporos lietuviai galėtų tinkamai prisistatyti Lietuvai per Pasaulio lietuvių vienybės dienas skirtą renginį „Sujunkime Lietuvą – Aš Lietuva“, vyksiantį kaip Dainų šventės dalis 2024 m. birželio 30 d. Rotušės aikštėje Vilniuje. Daug klausimų sulaukta apie Vilniaus rotušėje 2024 m. liepos 1 d. vyksiantį Pasaulio lietuvių forumą.

„Taip pat mums labai rūpi, kad 100-metį mininčioje Dainų šventėje galėtų dalyvauti ir Pietų Amerikos aktyviausi meno kolektyvai. Kelionės iš ten, reikalaujančios didelių finansinių išlaidų, daugeliui yra neprieinamos. Todėl kreipiamės į Lietuvos valstybės institucijas prašydami surasti galimybių jiems atvykti į Lietuvą. Be abejonės, didžiajai daugumai tai taptų ne tik jų, bet ir jų tėvų kartos svajonių išsipildymu, turint galvoje, kad tuose kolektyvuose lietuvių tautinius šokius šoka ir choruose dainuoja trečios-ketvirtos emigrantų kartos palikuonys, kurie šiuo metu, nors ir beveik nekalba lietuviškai, yra lietuviybės židinio kurstytojai Pietų Amerikos žemyne“, – apie aktualią problemą užsiminė J. Caspersen.

Edukacinių-kūrybinių dirbtuvių vaikams dalyviai koncertavo visiems ELKD svečiams. Nuotr. Ričardo Luko.

Edukacinės kūrybinės dirbtuvės Europos lietuviukams

Renginio metu Lietuvių kultūros draugija ir lituanistinė mokykla Štutgarte „Ridigdo“ surengė edukacines-kūrybines dirbtuves „Lietuviukai Europos lietuvių kultūros dienose“, skirtas ELKD dalyvių vaikams. Į jas pakvietė ir kitų Vokietijos lituanistinių mokyklų, tarp jų – Vasario 16-osios gimnazijos lituanistinės mokyklos, mokinius.

Edukacines-kūrybines dirbtuves parėmė Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija.

Mažieji dalyviai, vadovaujami mokytojo Juozo Vasiliausio, dainavo, kūrė rankdarbius, dalyvavo rašytojos Jolitos Zykutės knygų vaikams pristatyme, puošė Gedimino Jankevičiaus sumanytą ir įgyvendintą instaliaciją „Gedimino pilis“ – daugiau nei 2 metrų aukščio pilies maketą.

Per Renhofo pilies gimtadienio šventę buvo pristatytas Europos lietuviukų laiškas Vilniui, kaip savotiškas atsakas prieš 700 metų rašytiems Gedimino laiškam iš Vilniaus į Europą.

„Norime priminti, kad nors ir toli nuo Lietuvos, bet mes irgi esame Lietuvos

vaikai. Vilniaus miestui, Vilniaus miesto organizacijoms ir apskritai visoms Lietuvos atsakingoms institucijoms norime pasakyti, kad būdami ne Lietuvoje mes vis tiek labai norime draugauti bei palaikyti ryšius su vaikais Lietuvoje. Džiaugsimės, jeigu mūsų norai bus išgirsti, ir sulauksime kuo daugiau bendrų projektų tarp Lietuvos ir viso pasaulio lietuvių vaikų“, – skelbė laiškas, kuris kartu su pieštais linkėjimais Vilniaus miestui bus perduotas Vilniaus miesto merui.

Europos lietuviukai turėjo galimybę susitikti su vaikais iš Lietuvos – į Renhofo pilį atvyko Grigiškių meno mokyklos mokiniai. Vaikai „apsikeitė“ muzikiniais sveikinimais.

Jungtinis folkloro grupių pasirodymas koncerte (2023-09-16). Nuotr. Ričardo Luko.

Užsimezgosios pažintys virs bendrais projektais

Vokietijos lietuvių bendruomenės valdybos narė Asta Korinth, praeitais metais dalyvavusi ELKD Rugalande ir vėliavą parvežusi į Vokietiją, pabrėžė ne tik dalinimosi informacija, pasiruošimo dainų šventei svarbą, bet ir atkreipė dėmesį į žmogiškųjų ryšių, kurie užsimezga tokiuose susibūrimuose, reikšmę. Praeitų ELKD dalyviai Norvegijoje itin susidraugavo, tad jų susitikimas Hiutenfelde

panėšėjo į giminių susiejimą. Smagu, kad toks „lietuviškos giminės“ ratas plečiasi. Mezgasi ir draugystės, ir nauji projektai. Pavyzdžiui, etnografinio ansamblio iš Stokholmo „Bitkrėslė“ narės susipažino su kolektyvu iš Belgijos „Rasodas“, su kuriuo koncerto metu kartu giedojo sutartinę, ir ateityje tikisi sėkmingo bendradarbiavimo.

Renhofo pilies gimtadienis

Caspersen džiaugėsi, kad vienas iš ELKD tikslų – būti plataus masto kultūrinės diplomatijos renginiu – buvo įvykdytas. Šiomet 9 Europos šalių lietuvių meno kolektyvai dalyvavo sekmadienio koncerte, skirtame Renhofo pilies 170-osioms metinėms pažymėti. Šioje pilyje jau 70 metų šeimininkauja Vokietijos lietuvių bendruomenė, šalia veikia Vasario 16-oji gimnazija. Šventėje dalyvavo Lampertheimo ir Bergštrasės apskrities merai, apylinkių politikai, kurie yra nuolatiniai Gimnazijos globėjai ir labai ją vertina ne tik kaip mokymo įstaigą, bet ir kaip svarbią skirtingų kultūrų ir tautų susitikimų bei mainų vietą.

Renhofo pilies išlaikymas – sudėtingas finansinis iššūkis Vokietijos lietuvių bendruomenei, nes ji kaip nevyriausybinė organizacija neturi tam lėšų. Pradėta aukų Renhofo piliai išlaikyti ir remontuoti rinkimo kampanija, prie kurios prisidėjo ELKD dalyviai, nemokamai šokę ir dainavę pilies gimtadieniui skirtame koncerte ir taip sukūrę gražų renginį, traukusį žiūrovus – kaip vietinius vokiečius, taip lietuvius net iš tolimesnių miestų.

Renginyje svečiavosi atlikėjai iš Lietuvos – Vilniaus savivaldybės Grigiškių meno mokykla ir Lietuvos nacionalinės filharmonijos meno kolektyvas – Valstybinis Vilniaus kvartetas, įgyvendinę Lietuvos kultūros tarybos dalinai finansuojamą projektą „Lietuviško meno tarptautinė sklaida per muziką ir daile“.

Renhofo pilies bokšte plevėsuoja lietuviška trispalvė. Nuotr. Ričardo Luko.

Žvilgsnis į ateitį

LNKC direktorius Saulius Liausa ELKD ateityje regi kaip augantį renginį, kuris taptų Europos regioninės dainų šventės pradžia. Jo vizija – kad visose Europos kraštų lietuvių bendruomenėse atsirastų nauji kolektyvai, kurie dalyvautų jungtinėse programose, vyksiančiose didžiulėse arenose, kur būtų tūkstantinis jungtinis šokėjų pasirodymas, chorų dainavimas. „Lietuva turtinga išlaikytų tradicijų ir pasaulio lietuviai turi galimybę būti kultūros ambasadoriais, per Dainų šventes pristatyti savo kultūrą ir didžiulėti ją. Lietuva, kaip valstybė su savo finansinėm galimybėmis ir gamtos resursais, nesame stipriausi pasaulyje, bet kai kalbame apie kultūrą, galime atsistoti šalia stipriausių valstybių ir būti lygiaverčiai. Netgi daug kam pasaulyje sukelsime pavydo, kokius turtus turime“, – pabrėžė S. Liausa. Jis tiki, kad meno kolektyvai, jų veikla ir koncertai įkvėps lietuvių bendruomenes naujam turiningam gyvenimui – bus dėl ko rinktis, ko siekti, kaip švęsti savo šventes.

Šventės akimirka. Nuotr. Ričardo Luko.

PLB pirmininkė D. Henke priminė, kad net gyvenant skirtingose valstybėse lietuviško šokio ir dainos emocija visus suvienija ir nukelia į Lietuvą. Tai svarbi

lietuvybės puoselėjimo išraiška, kuri stiprina, o būnant tarp bendraminčių įsikraunama naujos energijos gražiems darbams lietuviybės labui. PLB pirmininkė tiki, kad stiprų lietuviškumo užtaisą nešanti užgimusi ELKD tradicija tęs savo kelionę – 2025 m. planuojama susitikti Belgijoje.

Būsimo susitikimo, nors ankstesnysis vos pasibaigė, jau laukia ne vienas ELKD dalyvis. Choro „Rasa“ iš Šveicarijos narė Lina Čepulienė sakė: „Po Europos kampelius išsibarstę ir Hiutenfelde kelioms dienoms susibūrę lietuviai pajuto, kad skambėjusios dainos ir trunkūs šokiai – gyvenimiškos patirties ir džiaugsmo, žmogaus stiprybės ir sielos gilumo bei neišsemiamos kūrybos užtaisas ir resursas, kuriuos perduodame vieni kitiems iš širdies ir širdį, ir taip jau amžių amžiais, iš kartos į kartą.“

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.